

Februari 2012, I

Deze keer in plaats van een cultuurschok een temperatuurschok van 40 graden (van -8 naar +32). Daarnaast nog wat haken en ogen: een KLM die 3 uur later vertrok, de shuttlebus van vliegveld Kilimanjaro naar Arusha die niet meer na 12.00 uur 's nachts reed. Uiteindelijk om half drie 's nachts aangekomen op de plaats van bestemming in Arusha. De volgende ochtend om 6 uur op om naar Makiungu te vliegen. De aankomst op Makiungu "airport" is als vanouds hartverwarmend. Alsof je thuiskomt.

De hele zondag koortsachtige activiteiten in verband met de officiële opening van de nieuwe kraamafdeling. Vegen, poetsen, nog eens de ramen lappen enzovoort.

Dan is het maandag de 6^e, DE DAG.

Zeventig genodigden met als eregasten de Regional Commissioner (soort commissaris van de Koningin) en uiteraard de Bisschop van Singida. Wij, Angela en ondergetekende van de Stichting Makiungu mochten op de 2^e rij zitten. Tenslotte is de opening een Tanzaniaanse aangelegenheid.

Dat het ziekenhuis gecharmeerd is van de Commissioner blijkt wel uit dit spandoek.

Na het doorknippen van het lint door de bisschop gaat deze voor met het "bewateren" van alle vertrekken met een kwast en een emmertje uit de verloskamer waarin (wij)water. Daarna vertrek naar de "vergaderzaal".

Zelf kreeg ik de indruk dat er een soort wedstrijd was van wie houdt de langste toespraak.

Ben zelf gegaan voor de prijs voor de kortste. Het programma liep meer dan 2 uur uit. Intermezzo's met zang- en dansgroepen.

Daarna het diner. Dit werd verzorgd door de medewerkers van het ziekenhuis: 50 kg rijst, 50 kg aardappels, 50 kg bananen, 50 kg kip.

Alles klaargemaakt op Afrikaanse manier.

Mijn medische activiteit beperkte zich tot de maandagochtend. Voornamelijk verloskundige consulten. Dit leverde “slechts” drie operaties voor de dinsdag op. Keizersneden.

Alle maandagmiddag patiënten kwamen op woensdag. Van 9-17 uur continu spreekuur gehouden samen met de Medical Assistent.

Dit leverde een dusdanig vol operatieprogramma op voor donderdag dat de vrijdagochtend en middag erbij moeten getrokken.

Zaterdag nog een sectio gedaan om dr. Maria Borda wat tijd te geven voor administratieve zaken.

Volgende week zijn de operatiekamers bezet door de bezoekende uroloog.

Nu ook nog wat medisch: een bizar sexuologische consult opgelost door de echtgenoot een paracetamol te laten gaan slikken voor “de daad”.

Een jong meisje geholpen waarbij er door de circumcisie een weefselband is ontstaan voor het “uitwaterings”kanaal.

Gerard,

Makiungu 11 februari 2012

Februari 2012, II

Soms heb je het gevoel dat er niets nieuws te beleven valt. Maandag weer een gigantisch spreekuur gedaan. Leverde gelukkig maar een “klein” operatieprogramma voor de volgende dag op. Na de eerste keizersnee de volgende. Een patiënte met een vastlopende bevalling werd doorgestuurd door het Regional Hospital in Singida (SRH, 30 km). Reden: er was geen hechtmateriaal meer! De volgende operatie, een baarmoederverwijdering viel af. De dame vond het niet nodig een dag van tevoren te komen en met een lege status wordt er niet geopereerd. Daarna een verzakking gerestaureerd naar jeugdige omstandigheden. Tenslotte een baarmoederabces geopereerd. Waarschijnlijk ontstaan na een perforatie van de baarmoeder bij een abortuscurettagage.

De volgende patiënte van het SRH heeft een acute buik. Bij onderzoek een groot gezwel ter grootte van een zwangerschap van 28 weken. Bestaat uit verschillende met vocht gevulde ruimtes. Zwangerschapstest was positief. In de baarmoeder niets te vinden. Buitenbaarmoederlijke zwangerschap? Bij het openen van de buik diverse ruimtes gevuld met oud bloed. Drie en een halve liter. Theoretisch had ze dus overleden moeten zijn. Blijkt een haematosalpinx rechts (met bloed gevulde eileider) te zijn. Intussen is de volgende patiënt uit het RHS gemeld: afgesloten darm. Chirurgenwerk dus. Nu we toch met calamiteiten bezig zijn: een patiënte werd in december gecuretteerd vanwege een dreigende miskraam. Bleef bloeden en komt hier in verband daarmee. Bij echo: energiek rondzwemmende baby bij een zwangerschap van 14 weken. Moet een bijzonder kind zijn dat zelfs een abortuscurettagage overleeft.

In één van de vorige stukjes heb ik al eens geschreven over het probleem van de missende “laatste menstruatie” waardoor de uitgerekende datum van de bevalling niet bekend is. Het probleem is het grootst als de dame ver voorbij de “niet uit te rekenen” datum geraakt. De babysterfte stijgt dan enorm. De oplossing zou kunnen zijn: vroeg in de zwangerschap een echometing doen. Met een klein echoapparaatje op een batterij zou dat te doen zijn (vooral op de buitenpoli's). Met de Vscan is dit te doen (even googlen en je ziet waarom). Apparaatje even uitgetest bij enkele patiënten van de verloskundigenpraktijk Aleida in Schiedam en vervolgens aangeschaft voor Makiungu.

Een verloskundige oefent met de Vscan.

Als het lukt om inderdaad bij het eerste consult een echometing te doen en daarmee een schatting te maken voor de uitgerekende datum zijn we al een eind verder.

Na enkele hectische werkdagen van 12 uur heb ik nu 2 dagen vakantie en ga op bezoek bij een aantal oude bekenden in Ndala (± 5 uur rijden).

Makiungu 17 februari 2012, Gerard

Februari 2012, III

Het wegennet in Tanzania wordt steeds beter. Van Makiungu tot Arusha is de asfaltering bijna klaar. In plaats van 7-8 uur rijden wordt het 4 uur. Ook naar het noordwesten wordt het beter. Van Makiungu naar Ndala:

3 uur asfaltweg en nog maar 2 uur zandweg. Het regent nu (zaterdag de 18^e) in Ndala. Morgen gaan we terug hopen dat de weg niet te veel geleden heeft van de regen. (Dus toch wel: het werd, inclusief een lekke band, 3 uur zandweg.

Sommige problemen komen overal in de wereld voor. Een lagereschool leraar in Ndala kon niet van zijn leerlingetjes afblijven. Hij moest het veld ruimen.

Vandaag, maandag 20 februari, bereikte ons het bericht dat Zuster Mary Schwabe is overleden. Zij was de apotheker van het ziekenhuis. Iedereen is daarover een beetje van slag. Ze leek wat stug en het duurde een poosje voordat ze los kwam. Ze had een enorm gevoel voor humor. Mij bijgebleven is een serieus verhaal over die stomme Amerikanen die maar aan de verkeerde kant van de weg bleven rijden.

Tot mijn verbazing kwam de bisschop van Singida 's avonds langs voor een condoleancebezoek.

Vier dagen afwezigheid in Makiungu worden de volgende dag direct afgestraft. Een legertje patiënten moeten verwerken. Daarna de operaties op dinsdag. Er zijn van die dagen dat het niet mee zit. De eerste operatie ging vlot. Daarna volgde een palliatieve operatie bij een patiënte met baarmoederslijmvlieskanker. Ze had klachten van bloedverlies en bij onderzoek een sterk vergrootte baarmoeder (30cm in doorsnede). Echoscopisch leek het mogelijk deze te verwijderen. Bij de operatie blijkt het gezwel door de baarmoederwand te zijn gegroeid en bleken er uitgebreide uitzaaiingen in de buiklymfeklieren. Het enige verstandige besluit was toen open-dicht. Vervolgens een keizersnee waarbij de opening in de baarmoeder bij het verwijderen van de baby in het bijzonder doorscheurde naar links onder. Voor de kenners: lastig te hechten en erg veel bloedverlies. Uiteindelijk lukte het me de bloeding te stoppen. Totaal bloedverlies: 3,5 liter. Moeder en kind doen het uitstekend. Daarna een operatie van een baarmoeder met vleesbomen. De dame had enkele eilijderonsteking in de voorgeschiedenis. Een erg vergroeide toestand in de onderbuik. Niets te herkennen. Maar een nieuwe techniek uitgevonden: puzzelend opereren. Het liep allemaal gelukkig goed af.

Het aantal bevallingen in Makiungu is in 2011 opgelopen naar 3000. Dit betekent 8-10 bevallingen per dag. Hiervan 1-2 keizersneden. Het betekent ook dat het aantal risicozwangerschappen toeneemt en daardoor de belasting van de afdeling.

Op het operatieprogramma van vandaag, donderdag, stonden 5 keizersneden gepland. Voor de critici: keizersnee in de voorgeschiedenis, overtijd, niet spontaan weeën gekregen, idem met een hoogstaande stuit; idem met 3 dagen gebroken vliezen zonder weeën, één patiënte met een gehechte scheur van de baarmoeder, opgelopen bij de vorige bevalling en een patiënte met drie keizersneden in de voorgeschiedenis. Gevoegd bij een planning van 4 grote gynaecologie-operaties werd dit woensdag toch te bar gevonden. Dus voor het eten even 4 keizersneden op twee operatiekamers verricht door drie dokters.

Er bleef er dus maar één over voor de volgende dag. Hoewel er in de loop van de dag nog één bijkwam: GKKB (Grote Kop Klein Bekken).

Heb intussen geregeld dat ik volgend week vrijdagmiddag hier per FMS vliegtuig wordt afgehaald voor de terugvlucht naar Nederland. Een licht vakantiegevoel begint er al aan te komen.

Makiungu 23 februari 2012

Gerard

Februari 2012 IV

De laatste week hier begint met een hoogmis met 5 heren ter nagedachtenis van Sr Mary. Hoe meer heren, hoe langer het duurt. Tweeënhalf uur! Moet wel zeggen: het had wel wat. Een groot deel van het ziekenhuis nam er aan deel. De elektricien als organist, het waarnemend hoofd van het laboratorium als dirigent en velen als lid van het zangkoor. Zo'n klein ziekenhuis is net een familie.

Nog even terugkomend op de reis naar Ndala. Heel gek, we passeerden een groot aantal gloednieuwe Toyota's met een "left-hand drive". Waren bestemd voor Uganda en Congo (rechts verkeer). Worden ingevoerd in Dar es Salaam en gaan over de weg een driedaagse reis maken naar deze landen.

Vorige week nog bij de chirurg een man gezien waarbij uit zijn rug nog een punt van een pijl stak. De schacht had men er zelf al uitgetrokken. Aan het litteken te zien was de pijl rechts onder de tepel naar binnen geschoten. De punt was er na een maand nog niet vanzelf uitgekomen. De punt is verwijderd en netjes aan de patiënt meegegeven.

De nonnen proberen me lid te maken van de congregatie. Maar niet helemaal; aan bepaalde criteria voldoe ik niet: ben geen vrouw. Het heet dan "associate member". Een opmerking mijnerzijds dat het niet hoeft wordt lachend afgedaan met: "Dat beslissen wij". De sfeer blijft uitstekend.

Hoe gaat het nu in het algemeen in Tanzania? Goed. Hiervoor eerst twee onvergelijkbare parameters. Het gemiddelde gewicht van de baby's stijgt en er lopen minder scharminkels van honden rond (en het zijn er meer). In het ziekenhuis zijn een sociaal verpleegkundige, een psychiatrisch verpleegkundige, een tandarts en human resource man aangetrokken.

Binnen ziekenhuis is een nieuwe vorm van begroeting ontstaan. 's Morgens, 's middags en 's avonds word je begroet met GOOD MORNING in plaats van HABARI.

Myrrith Hulsbergen, gynaecologe uit het Vlietland ziekenhuis bezocht Makiungu enkele dagen. Het leverde haar een baby op die de naam van haar partner Arjan kreeg. Er zijn kennelijk veel manieren om iemand "peetvader" te maken. Reden dat ze de baby een naam mocht geven: de goede afloop van een tangverlossing waarbij ze assisteerde en dat er al voldoende jongetjes zijn die "dokter Gerard" heten.

Komt een patiënte binnen met een grote koffer. Ze wil opgenomen worden. Heeft pijn in de linker buik uitstralend naar boven en naar beneden. Ze is bij acht andere ziekenhuizen geweest en wil er nu weleens vanaf. Shoppen ku(e)nnen ze hier dus ook. Leek me een geïrriteerde dikke darm. Ze krijgt laxeerpillen voorgeschreven, maar was daar niet blij mee.

Vanmorgen, donderdag de AMO te hulp geschoten. Ze liep min of meer vast tijdens een keizersnee bij een patiënte die er al twee achter de kiezen had. Ontzettend veel vergroeiingen. Nadat de baby geboren was waren de eileiders niet te vinden om een sterilisatie uit te voeren. De schrik zat er zo in dat ze me 's avonds en voor de farewell party weer riep voor een patiënte. Ook met 2 keizersneden in de voorgeschiedenis. Nu betrof het ook nog een tweelingzwangerschap. Nu geen vergroeiingen maar een scheurtje in de baarmoeder. Mooi op tijd. Beide zoontjes kwamen kraaiend ter wereld.

Als het einde van het verblijf nabij komt piekt het aantal afscheidsactiviteiten. Woensdagavond gegeten bij de Holy Spirit Sisters. Donderdagavond afscheid bij de MMM zusters.

Vrijdagochtend nog een afscheidscollege over het wel en wee van uitgerekende data van bevallingen.

Na 43 grotere en kleinere operaties en 330 consulten gedaan te hebben is het tijd voor vakantie. Makiungu, 2 maart 2012, Gerard